

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 175 • април 2017 • Година XVII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

ДА ЖИВИМО
ОД СВОГ
РАДА!

Дођосмо до Празника рада. Како за кога. Празник рада је за некога прилика да слави што уопште ради, а за друге је прилика да се надају неком послу. И све то у држави ојађеној захтевима ММФ-а, Светске банке и иних ... на дугогодишњем прагу „врата“ ЕУ, где грцамо у „повољним“ кредитима, позајмицама, бројним наметима државе, а све са ниским потрошачким капацитетом?!

И тако ...

Образовање је затварањем Поглавља 25 и 26 на удару бројних промена и решавања дугогодишњих проблема, пред реформским променама нових реформатора: „шминкањем“ у виду увођења школских униформи, те сексуалног образовања – почевши од предшколског васпитања и образовања све до лепе замисли дуалног образовања за потребе мало наше, а више иностране привреде...

Закон о инспекцијском надзору је нова прича ...

Суштина, која се крије испод нових просветних закона о којима ће се додатно расправљати је да ће се расправљати, о њима у дужем периоду. Само да не одемо на летњи одмор, па да нас изненаде јавним расправама на којима, по већ утврђеном „правилу рада“, они који су највише погођени променама неће бити ту да било шта и кажу!

Кривни Закон (ЗОСОВ) даје министру неограничене моћи са образложењем да је досадашњи систем, својим генеричким током, дошао у фазу да је све препуштено локалним и политичким моћни-

цима, али и коруптивним делима по различитим основама ...

Значи, да ће министар убудуће бити она осовина на тасу између немогућег и реалног у српском образовању?!

У том међупростору, просветни радници са просечном нето платом од 42.000 динара треба да (пре)живе, да се едукују за нове захтеве, будуће пројекте и да својим ентузијазмом дају ученицима све оно што је политика друштва а што је транзиција одузела породици, онај квалитет који се неговао у нашим породицама столећима – поверење, љубав, веру у људе и у сопствену храброст!

За сада остаје сумња у промене, уз пораст вршњачког, породичног, те насиља над наставницима и безрезервна вера да ће одласком у друге развијене земље (Запада) живети онако како доликује једном човеку са поштеном стеченом дипломом и знањем.

А за очекиване и преко потребне промене у нашем друштву, зарад остатка овде, треба баш много храбрости!

ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Саопштење

На основу закључака са Трибине одржане 24. јануара 2017. и петиције коју је потписао велики број запослених у образовању, три репрезентативна синдиката образовања – Синдикат образовања Србије, Синдикат радника у просвети Србије и ГСПРС Независност су предузела активности у вези са решавањем материјалног положаја запосленог ненаставног особља са другим, трећим и четвртим степеном стручне спреме, чија су примања мања од минималног личног дохотка, као и укупно повећања коефицијената за све запослене у образовању до четвртог квартала 2017.

Радна група се састала са представницима Министарства просвете 10. фебруара 2017. и тражено је да се проблем ненаставног особља реши тренутно, до трајног решења положаја свих запослених у образовању – кроз повећање коефицијената до јединствене цене рада за све запослене у будућем систему платних разреда за јавни сектор, којим би се плате запослених у образовању макар изједначиле са просечним платама у Републици Србији.

Пошто наведени проблем није решен, представници три репрезентативна синдиката образовања су иницирала састанак у Министарству просвете, са захтевом да се под хитно нађе одговарајуће решење за ненаставно особље са приманима испод минималног личног дохотка.

На састанку три репрезентативна синдиката образовања – Синдиката образовања Србије, Синдиката радника у просвети Србије и ГСПРС „Независност“ са мини-

стром просвете Младеном Шарчевићем, одржаном 27. марта 2017. године у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, договорено је следеће:

1. Да се под хитно поправи материјални положај запослених у образовању са другим, трећим и четвртим степеном стручне спреме, све до трајног решења њиховог материјалног положаја кроз повећање коефицијената или цене рада.

2. Синдикати су тражили повећање плата у износу од 15%, како би просечна плата по повећању била нешто изнад просечне плате у Републици Србији, до увођења јединствене цене рада за све запослене у будућем систему платних разреда.

Министар се сагласио са предлогом и истакао да ће се први део повећања реализовати у јуну 2017, а други део у четвртном кварталу 2017. године.

Непосредан повод је и даље неповољан укупан материјални положај запослених у образовању: просечна плата свих запослених у Србији исплаћена у фебруару 2017. износи 46.990 динара, а у образовању 42.146 динара, што је изузетно мало, имајући у виду да у образовању ради више од 80% запослених са високом стручном спремом.

У Београду, 28. марта 2017. године

– Председница СОС мр Валентина Илић

– Председник СРПС Слободан Брајковић

– Председник ГСПРС „Независност“ проф. др Томислав Живановић

1. MAJ JE PRAZNIK RADA

СОС и редакција „Синдикалног пера“ свим
запосленима у просвети честитају
1. мај – Међународни празник рада!

Регистрација синдикалних организација

Свима је већ познато да су у последњих месец дана бројне синдикалне организације добиле допис из Завода за статистику са захтевом за ажурирањем података уз који је стигао и одговарајући формулар. Поред тога, сматрамо да је добро да одговорне у Синдикату упознамо и са другим административним процедурама које се односе на регистрацију синдикалних организација, са пријављивањем промена у постојећим решењима, захтевима за издавањем потврда, итд.

С обзиром на то да је код нас сваки посао у вези са администрацијом изузетно компликован и напоран, покушаћемо да у томе што више помогнемо. Дакле, оно што ће бити неопходно свим председницима синдикалних организација је да попуне поменути формулар и да га пошаљу заједно са копијом важећег Решења о регистрацији синдикалне организације или потврдом из Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је надлежно за издавање регистрација за синдикалне организације. У случајевима, када је то потребно, ресорно министарство издаје ПОТВРДУ о подацима из Регистра, које има „свеж“ датум и којом се потврђује да је регистрација синдикалне организације активна. Та потврда се чека у просеку десетак дана, што је много мање него код издавања новог решења или код промене у решењу (промена назива школе или седишта) за које треба бити прилично стрпљив (између један и два месеца).

Поред Решења о регистрацији синдикалне организације или Потврде, председник синдикалне организације мора имати и друге обавезне документе: Извод из статистике са матичним бројем, затим Решење о ПИБ-у, ОП образац (са овереним потисом у општини или суду) и потврду нашег синдиката о изабраном председнику синдикалне организације.

У сваком случају, председници синдикалних организација морају имати, поред финансијске и синдикалне, и комплетну документацију о регистрацији коју смо навели. Веома често је она или загубљена или нешто недостаје. Користимо ову прилику да укажемо на то да сваки нови председник мора извршити примопредају синдикалне документације и, уколико је регистрација стара, односно из деведесетих година, да нам се јаве како би ускладили и ажурирали решења са садашњим стањем.

Код формирања синдикалне организације дајемо сажет редослед поступака за отварање рачуна код банака. Након попуњавања приступница запослених, одржава се изборни састанак, на којем се бирају председник синдикалне организације и чланови органа у складу са Статутом Синдиката образовања Србије. На адресу Синдиката образовања Србије се шаље записник са састанка, упитник за председника синдикалне организације (доступно на сајту СОС) и оригиналне приступнице (копије чувати у архиви синдикалне организације). Синдикат доставља образце за оснивање синдикалне организације, које председник синдикалне организације попуњава и враћа Синдикату. Синдикат образовања Србије потом шаље захтев Министарству рада за издавање решења.

Процедура за отварање рачуна у банци је следећа:

1. Решење о упису синдиката у Регистар синдикалних организација – издаје Министарство рада и запошљавања... (садржи назив и седиште синдикалне организације);
2. Израда печата (у складу са Статутом Синдиката образовања Србије члан 2.);
3. Обавештење Републичког завода за статистику о разврставању (Извод из Регистра) са шифром делатности и додељеним матичним бројем синдикалне организације (за Београд у улици Тиршова број 1, за друга места у филијалама РЗС) – прилаже се оригинално Решење о

упису (тачка 1.) на увид и једна фотокопија;

4. Потврда о извршеној регистрацији да се пореском обвезнику додељује јединствени порески идентификациони број (ПИБ) – добија се у Пореској управи за општину у којој се синдикална организација налази – оригинал решења о упису на увид и једна фотокопија, као и Извод из статистике са матичним бројем;

5. Оверен ОП образац – овера потписа лица овлашћених за заступање (образак се оверава у општини или у суду) у три примерка, оригинално Решење о упису на увид и једна фотокопија, као и Одлука о депоновању потписа (тачка 7.);

6. Картон депонованих потписа – који потписује лице овлашћено за заступање из Решења о упису у регистар и који је оверен печатом, а којим ће се оверавати инструменти плаћања у три примерка – добија се у банци;

7. Акт о именовању лица овлашћених за заступање – потврда гранског синдиката;

8. Уговор о отварању и вођењу рачуна код банке – добија се од банке;

9. Захтев за отварање рачуна у банци – добија се од банке.

За све додатне информације потребно је обратити се секретару Синдиката образовања Србије на телефон **011/3238-764** или на мејл **obrazovanje@sindikat.rs**.

МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ

Бољитак за ненаставно особље

У моменту када је претходни број „Синдикалног пера“ већ био у штампи из Министарства просвете стигао је допис о побољшању материјалног положаја ненаставног особља. Преносимо га у целини.

АКТУЕЛНО

Одржан бесплатан стручни семинар

У организацији Савеза самосталних синдиката града Ниша и Градског одбора Самосталног синдиката образовања за запослене у образовању (основним и средњим школама), чланове Самосталног синдиката, организован је 25. и 26. марта бесплатни стручни семинар „Час по мери детета“.

На овај начин организатори су желели да колегама, члановима Самосталног синдиката образовања, пруже подршку и омогуће им јачање и развијање наставничких компетенција, али и помогну у остваривању прописаног броја сати стручног усавршавања ван установе.

Семинару, који је организован у две групе, присуствовало је по два или три члана синдикалних организација из састава Градског одбора са територије града Ниша. Учеснике семинара поздравили су секретар Савеза самосталних синдиката Ниша Ристо Иветић и председник Градског одбора Јовица Манојловић подсетивши присутне да су ГО СС

образовања Ниша и ССС овог града њихова кућа и да су увек добродошли, без обзира на присуство проблема, као и на то да је Синдикат ту да одговара на њихове потребе са циљем да на најбољи могући начин представља и заступа интересе запослених у образовању. Један од начина је, свакако, потреба сталног стручног усавршавања, које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција.

Семинар “Час по мери детета” је акредитован семинар и налази се у Каталогу сталног стручног усавршавања за 2016/2017. годину под бројем 331. Развија компетенције за подршку развоју личности ученика (КЗ), а приоритети (индивидуализовани приступ у раду са децом, ученицима и полазницима коришћењем различитих метода и облика рада у реализацији наставног предмета и / или области). Семинар је настао на основу наставне праксе ауторки Валентине Вељковић Николић и Весе-

линке Станковић, а базиран је на личном искуству и примерима.

Једна од ауторки, Валентина Вељковић Николић, је и национални тренер за инклузивно образовање и члан је Мреже подршке за инклузивно образовање ШУ Ниш. Уједно, она је и истакнути синдикални активиста и секретар Градског одбора Самосталног синдиката образовања града Ниша. Овим семинаром желели смо да оснажимо наставнике за: примену разноврсних стратегија и метода активног учења у реализацији наставе уз уважавање специфичности сваког детета; успешно планирање наставе кроз израду педагошког профила ученика и израду сценарија часа; ојачамо компетенције наставника за примену инклузивног образовног модела.

Семинар је предвиђен за групу од 30 учесника. Траје један дан и доноси осам бодова. По завршетку обуке учесници добијају материјал обрађиван на семинару и примере часова добре праксе на личну мејл адресу, као и уверења о завршеном програму стручног усавршавања.

У оквиру семинара учесници су добили одговоре на многа питања у вези са инклузивним образовањем и укључивањем свих ученика – и оних типичног развоја и оних даровитих и ученика са потребом за додатном подршком у образовању – у наставни процес уз фокус на то шта каже закон, а како то изгледа у пракси.

Градски одбор Самосталног синдиката образовања града Ниша и надаље ће наставити са активностима у циљу стручног усавршавања наставника, чланова самосталног синдиката.

ГОС НИШ

Извештај о раду ОО за Расински округ

Извештај о раду Округног одбора образовања за Расински округ са седиштем у Трстенику за 2016. годину.

У периоду 1. 1. 2016 - 31.12. 2016. године одржано је пет састанака Округног Одбора синдиката образовања Трстеник. Састанци су одражавани у Трстенику у просторијама Већа Савеза самосталних синдиката Општине Трстеник и један састанак у Основној школи „Свети Сава“ у Читлуку, Град Крушевац.

На састанцима оба одбора теме разговора биле су следеће:

- Материјални положај радника у образовању Србије,
- Колективни уговор,
- Штрајк упозорења,

- Избори у Синдикату образовања
- Закон о основама система образовања и васпитања
- Протокол о исплати зарада,
- Рационализација,
- Кадровска ситуација у школама,
- Сарадња са директорима у спровођењу ставова министарства,
- Јубиларне награде,
- Помоћ чланству у остваривању права из радног односа.

На састанцима су давани предлози у вези рада Синдиката и преко представника у Републичком одбору Синдиката образовања прослеђивани том органу.

Одбори су се максимално ангажовали на очувању чланства и учлањивању нових чланова у Синдикат образовања Србије.

Сарадња са властима у општинама била је на коректном нивоу и ангажовањем синдиката директори школа су остваривали већу помоћ од општинских власти за материјална средства, јубиларне награде и превоз радника.

У односу на претходне године није било проблема, нити већих примедби на Протокол за исплату зарада, осим примедби на саму висину зарада.

Отпремнине за одлазак у пензије су исплаћене.

С поштовањем.
Председник одбора Лула Ђокић

Задовољство радом у оквиру постојећих структура

Састанак председника синдикалних организација из Топличког и Пиротског округа, као и организација чланица Регионалног центра из Нишавског округа, одржан је 7. априла у Прокупљу у просторијама Средње пољопривредне школе.

Тема састанка била су актуелна питања у образовању и синдикалном раду, као и унапређење рада Регионалног центра Синдиката образовања Србије ових округа. У раду састанка учествовала је председница Синдиката образовања Србије Валентина Илић са сарадницима и председница Општинског већа Самосталног синдиката из Прокупља Љубица Стојиљковић. Домаћин је био Небојша Ивановић, председник Окружног одбора образовања Топличког округа и члан РОС.

Валентина Илић је присутне обавестила о активностима синдиката на припремама сета закона из области образовања, за које је нацрте припремило Министарство просвете, као и о залагањима синдикалних представника за решења у области радног положаја која гарантују већу сигурност и активан однос запослених у решавању битних питања за положај запослених у образовању.

Такође, речи је било и о примени Посебног колективног уговора и припремама за преговоре о наредном ПКУ, као и раду рад-

них група на решавању проблема технолошких вишкова. Председници синдиката су упознали госте са проблемима са којима се суочавају, а односе се на специфичне ситуације које ЦЕНУС не препознаје у довољној мери и чија примена веома отежава рад, посебно у великим школама са већим бројем издвојених одељења. Истакли су да су у Прокупљу решени сви проблеми који су у надлежности локалне самоуправе – од превоза, јубиларних награда, па до надокнаде материјалних трошкова и других. Као проблем истакнута је потреба да се изнађу решења да се већи број свршених основаца одређује за упис у Средњу пољопривредну школу, пошто од броја ђака зависи и даљи развој Школе, која је у последње време знатно унапредила свој рад.

Повољну околност представља поновно отварање обновљених просторија Општинског већа Самосталног синдиката, које ће у будућности моћи још успешније да ради на задовољавању потреба свих чланова синдиката, а самим тим и Синдиката образовања Србије.

Оцена о успешном раду Општинског већа допринела је и повлачењу сагласности синдикалних организација о укључивању у рад Регионалног центра, коју су исказали пре годину дана. Поред тога, истакли су проблем укључивања синдикалних организација из Куршумлије, с обзиром на то да су и они везани за рад овог Општинског већа у недостатку других органа за заступање њихових интереса.

Представници Регионалног центра су истакли отежавајуће услове и препреке за њихово функционисање, пошто је сама најава формирања Регионалног центра подстакла активирање и општинских већа.

Без обзира на незадовољство динамиком рада Регионалног центра, чланство Синдиката образовања Србије може да буде задовољно, пошто су знатно унапређене услуге које за припадајући део чланарине треба да добију од општинских и градских већа. Интерес чланства може се испунити на више начина, а услови за конкуренцију идеја и активности су обезбеђени за оба правца.

Б. В.

Нови нацрти закона у образовању

Министарство просвете науке и технолошког развоја је донело неколико нових нацрта закона из области образовања и то: Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о изменама и допунама закона о предшколском образовању и васпитању, Закон о основном образовању и васпитању, Закон о средњем образовању и васпитању, Закон о високом образовању и два у потпуности нова Закона: Закон о просветној инспекцији и Закон о дуалном образовању.

Синдикат образовања Србије је активно учествовао на свим састанцима одржаним у Министарству поводом одредби нових нацрта закона у образовању. Јавне расправе нам тек предстоје и још је неизвесно када ће коначан текст ових закона бити усвојен и ступити на снагу.

Нацрт закона о основама система образовања и васпитања

Нови Нацрт закона о ОСОВ доноси извесне новине у односу на сада важећи Закон о основама система образовања и васпитања. Пре свега, мења се улога стручних тела Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих, као и састав и број чланова савета. Национални просветни савет ће, за разлику од садашње активне улоге доношења програма васпитања и образовања, имати само саветодавну улогу. Дакле, програме васпитања и образовања ће доносити министар по претходном мишљењу Националног просветног савета. У саставу Националног просветног савета није препознат ни представник репрезентативних синдиката у односу на садашњи састав, те су репрезентативни синдикати предложили да се у саставу Савета нађу и представници репрезентативних синдиката.

Поред Савета родитеља уведен је и нови - Општински савет родитеља, који чине по два представника

савета родитеља свих установа са територије општине, односно градске општине и бирају се сваке школске године. Улога овог савета је саветодавна, затим пружање подршке савету родитеља свих установа на територији општине, па сарадња са организацијама из области образовања и васпитања итд.

Промењена је и процедура, као и услови за избор директора. Уместо органа управљања у важећем Закону, **министар** ће обављати избор директора. Јавни конкурс за избор директора расписује орган управљања установе најраније шест месеци, а најкасније три месеца пре истека мандата актуелног директора. По истеку рока за пријаву кандидата за директора установе, орган управљања формира комисију која спроводи поступак за избор директора (обрађује конкурсну документацију, прибавља мишљење васпитно образовног и наставничког већа, обавља интервју са кандидатима итд). Комисија је обавезна да сачини извештај о оствареном поступку за избор директора, који орган управљања доставља ресорном министру у року од 30 дана од дана истека рока за пријаву за јавни конкурс. Министар обавља коначан избор директора установе и доноси одлуку о његовом постављењу у року од 30 дана од дана пријема извештаја, о чему се обавештавају сва лица која су се пријавила на јавни конкурс. За време периода за који је именован директору установе мирује радни однос на радном месту са кога је именован. Синдикати су предложили да се у коначном тексту Закона ограничи мандат директора, као и период за који му мирује радни однос. Новина је и то што директор може да обавља и послове наставника, васпитача и стручног сарадника у складу са решењем министра, али само у изузетним ситуацијама.

Законом су прописани и послови које обавља секретар установе.

Код оцењивања и напредовања ученика уведена је поред припремне, која је прописана и важећим Законом, и продужна настава, односно школа је дужна да организује продужну наставу коју је ученик обавезан да похађа одмах након завршетка наставне године за ученика који на крају наставне године има оцену недовољан (1) из највише два наставна предмета. Трајање продужне наставе утврђује педагошки колегијум и утврђује се по наставним предметима, а не може бити краћа од 10 и дужа од 25 часова по наставном предмету. Уколико ученик током продужне наставе оствари основни ниво стандарда, наставник предлаже одељенском већу да закључи ученику прелазну оцену, а уколико ученик током продужне наставе не оствари основни ниво стандарда, упућује се на полагање поправног испита.

Промењени су и услови за суспензију и одузимање лиценце наставнику,

васпитачу и стручном сараднику. Лиценца може да се суспендује најдуже шест месеци. Новина је и то да се лиценца одузима на период од пет (5) година, у односу на садашњи Закон, који прописује код повреде забране прописане одредбама чл. 44. и 45. Закона трајно одузимање лиценце.

„Лиценца не може запосленом да се одузме само на основу одлуке директора и органа управљања којим је потврђено да је запослени извршио повреду забране и изречена мера престанка радног односа већ лиценца може да се одузме само на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде забране из чл. 59, 60. и 62. закона, односно по истеку рока за судску заштиту“.

Одредбе Нацрта закона код заснивања радног односа у установи у првобитном тексту су гласиле да се радни однос може засновати на неодређено време и одређено време на основу уговора о раду или преузимања запослених, али су репрезентативни синдикати инсистирали да се постојеће одредбе важећег Закона код заснивања радног односа у установи пренесу и у нови закон. Сврха наведених примедби Синдиката јесте да се и даље код заснивања радног односа, предност даје преузимању запослених, а да се конкурси расписују само ако се преузимањем није могао засновати радни однос.

Радни однос на одређено време без конкурса може да се заснује само изузетно до 60 дана.

Репрезентативни синдикати су предложили да се код правне заштите запослених продужи рок за покретање судског спора са досадашњих 15 дана на 30 дана.

Уведене су одредбе које прописују одговорност родитеља или другог законског заступника, као и казнене одредбе у случају повреда прописаних обавеза.

Такође, уведене су и казнене одредбе за секретара установе за неизвршавање или несавесно, неблаговремено или немарно извршавање послова који су прописани у Нацрту закона.

Поред наведених примедби, репрезентативни синдикати су инсистирали да се у прелазним и завршних одредбама Закона, предвиди могућност преузимања VI степена који су образовање стекли у складу са ранијим прописима.

Нацрт закона о просветној инспекцији

Законом о просветној инспекцији уређује се организација, послови, права, дужности и овлашћења инспекције у области просвете. Просветна инспекција обавља инспекциј-

►►► наставак на следећој страни

ски надзор над применом закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, високошколских установа, установа ученичког и студентског стандарда, послодавца за учење кроз рад (код дуалног образовања), итд.

Послове просветне инспекције обавља просветни инспектор и Законом је прописана његова самосталност у раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима и за свој рад лично је одговоран.

Законом је прописано да послове просветне инспекције обавља Просветни инспекторат преко просветних инспектора као орган у саставу министарства надлежног за послове образовања и васпитања. Радом Просветног инспектората руководи директор – главни просветни инспектор, који поред положаја и овлашћења руководиоца управе има положај и овлашћења просветног инспектора, као и овлашћење да одлучује о жалбама изјављеним против решења просветних инспектора донетих у првом степену. Директора, односно главног просветног инспектора, поставља Влада на период од пет (5) година на предлог министра надлежног за послове образовања и васпитања.

Послове просветне инспекције за територију Аутономне покрајине Војводине као поверене обавља просветна инспекција надлежног покрајинског секретеријата за послове образовања и васпитања.

Инспекцијским надзором испитује се спровођење закона и прописа непосредним увидом у рад установе и у зависности од од резултата надзора изричу мере и контролише њихово извршење.

Законом је прописана и одговорност просветног инспектора. Он је посебно одговоран ако у вршењу инспекцијског надзора: не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен; не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама закона и прекорачи границе својих овлашћења.

Инспекцијски надзор се може обављати као редован, ванредан, контролни или допунски. Редован надзор врши се према плану инспекцијског надзора, а ванредни надзор се обавља по представкама и захтевима органа, установа, других организација, привредних друштава, родитеља, запослених или грађана, као и на основу непосредног сазнања о повреди закона или подзаконског акта из области образовања и васпитања. Репрезентативни синдикати су предложили да се изврши допуна код ванредног инспекцијског надзора, односно да се ванредни надзор мора обављати и по представкама синдиката.

Просветни инспектор сачињава записник о извршеном инспекцијском надзору, који се доставља надзираном субјекту у року од осам радних дана од завршетка инспекцијског надзора и у

обавези је да у одговору подносиоцу представке наведе све чињенице из записника о утврђеном стању, које се односе на садржину представке.

У обављању послова инспекцијског надзора, просветни инспектор: наређује решењем извршавање прописане мере која је наложена записником, а није извршена; забрањује решењем спровођење радњи у установама које су супротне Закону и посебном закону.

Против решења просветног инспектора надзирани субјекат може изјавити жалбу директору Инспектората, односно главном просветном инспектору. Уколико је главни просветни инспектор у својству просветног инспектора спровео инспекцијски надзор и донео решење којим налаже мере, против тог решења жалба се изјављује министру. Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана достављања решења и одлаже извршење решења. Одлука другостепеног органа по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Прописане су и казнене одредбе за прекршаје надзираног објекта. Синдикати су инсистирали да се прецизирају и казнене одредбе код прекршаја Инспектората и просветних инспектора.

Нацрт закона о дуалном образовању

Овим законом уређују се садржај и начин остваривања дуалног образовања, провера испуњености услова послодавца за учење кроз рад, узајамна права и обавезе ученика, родитеља односно других законских заступника, школе и послодавца, као и материјално и финансијско обезбеђење ученика. Одредбе овог закона примењују се у делатности средњег образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године и специјалистичког образовања.

Циљеви на којима се заснива дуално образовање су следећи: обезбеђивање услова за стицање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада; обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење; развијање предузимљивости, иновативности, креативности, професионални и каријерни развој сваког појединца; обезбеђивање услова за лични, економски и општи друштвени развој; развијање способности за тимски рад и осећај личне одговорности у раду.

Министар надлежан за послове образовања и васпитања уз претходно прибављено мишљење Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих доноси наставни план и програм који садржи обавезне општеобразовне, обавезне стручне и изборне предмете. У оквиру обавезних стручних предмета налазе се и предмети који се реализују као учење кроз рад.

Закон је прописао и обим учења кроз рад и то код послодавца за обра-

зовне профиле у трогодишњем трајању износи најмање 50 одсто од укупног броја часова обавезних стручних предмета, а за образовне профиле у четворогодишњем трајању износи најмање 45 одсто од укупног броја часова обавезних стручних предмета прописаних наставним планом.

Учење кроз рад код послодавца може се вршити током читаве школске године у периоду од 8 до 20 часова, а најдуже осам сати дневно, односно највише 35 сати недељно. Учење на раду се изводи код послодавца у целисти, а само изузетно део учења кроз рад може да се изводи и у школској радионици, уколико је то предвиђено наставним планом и програмом односно ако га код послодавца није могуће остварити у целини.

Послодавац мора да испуни одређене услове ради извођења учења по питању делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад као што су: располагање простором, опремом и средствима за рад, као и располагање потребним бројем лиценцираних инструктора; обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду; да над послодавцем није отворен стечајни поступак или поступак ликвидације, као и да одговорно лице код послодавца није правоснажно осуђивано за одређена кривична дела.

Проверу испуњености наведених услова које мора да испуни послодавац обавља Привредна комора Србије, која образује комисију за утврђивање испуњености услова за образовни профил или групу образовних профила. Привредна комора Србије на предлог комисије, послодавцу који испуњава прописане услове, издаје потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад у дуалном образовању. Издата потврда се одузима уколико се у поступку контроле, коју сваке године врши Привредна комора Србије, утврди да је послодавац престао да испуњава прописане услове.

Послодавац коме је издата Потврда има право на подстицајна средства из буџета Републике Србије.

Уговор о дуалном образовању се закључује између школе и послодавца у писаној форми, на период утврђен наставним планом и програмом. Школа може да закључи уговор о дуалном образовању са једним или више послодавца који имају уредно издату Потврду.

Послодавац може да раскине уговор о дуалном образовању у следећим случајевима: ако је школи забрањен рад или ако је укинута у складу са законом; ако школа престане да испуњава прописане услове за образовни профил у којем послодавац реализује учење кроз рад и ако школа не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању. Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из наведених разлога, теоријску наставу ученицима обезбеђује друга школа која је закључила уговор о дуалном образовању са послодавцем или коју одреди Министарство у договору са послодавцем.

►► наставак на следећој страни

Школа, такође, може да раскине уговор о дуалном образовању у следећим случајевима: ако је послодавцу одузета потврда о испуњености услова и ако послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању. Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из наведених разлога, учење кроз рад организује школа код другог послодавца са којим закључи уговор о дуалном образовању.

Уговор о учењу кроз рад закључују послодавац и родитељ односно други законски заступник ученика или пунолетан ученик у писаној форми. Наведени уговор се може раскинути у одређеним случајевима од стране послодавца и од стране ученика односно родитеља.

Закон је прописао и услове за инструктора, односно, инструктор је

лице које је у радном односу код послодавца или самостално обавља делатност; има радно искуство од најмање три године у одговарајућем занимању или групи занимања; лице које је обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора (Лиценца инструктора). Обука за инструктора траје 40 сати и садржи основе педагошко-дидактичких знања и вештина. Привредна комора Србије реализује испит и издаје Лиценцу инструктору и води регистар о издатим лиценцама инструктора.

Оцењивање ученика је уређено на следећи начин: инструктор врши континуирано праћење напредовања и у сарадњи са координатором учења кроз рад (лице запослено у стручној школи) оцењује ученика по прописаним исходима у складу са наставним планом и програмом, законом и пра-

вилником којим се ближе уређује оцењивање у средњем образовању и испитању.

Законом је прописано и материјално обезбеђење ученика, као и финансијско обезбеђење ученика за које је задужен послодавац из сопствених средстава.

Надзор над применом закона у делу који се односи на образовање ученика у школи, односно код послодавца врши Министарство преко надлежне просветне инспекције, односно министарство надлежно за послове рада - Инспекција рада у делу који се односи на услове рада и безбедност на раду.

Законом су прописане и казнене одредбе за прекршаје школе, као и послодавца.

НИКОЛИНА МАЉКОВИЋ

Родна равноправност у образовању и синдикату

Први кораци у реорганизацији рада и деловање Секције жена Регионалног центра за Јабланички округ СОС направљени су најпре избором нове председнице Бојане Савић и првог окупљања чланица СОС заинтересованих за овај облик ангажовања, које је организовано 9.марта у ОШ „Светозар Марковић“ у Лесковцу.

Ради подсећања, а и упознавања по први пут укључених чланица, истакли смо да је основни циљ деловања Секције жена спровођење принципа родне равноправности у области образовања и синдикалног рада. Бавимо се, дакле, стварањем амбијента и радом на тему једнаких права, једнаких шанси – једанке заступљености оба пола, а посебно унапређењем положаја жена у области образовања и синдикалног рада.

Овако постављен циљ неминовно је изазвао размишљања и питања: „Како радити на тему једнаких права и шанси и унапређењу положаја жена у поменути областима када су жене најчешће заступљеније од мушкараца у укупном броју запослених и у укупном броју чланова једне синдикалне организације?“.

Питање је било „на месту“, а након тога смо отворили и низ других питања.

Најпре, како се креће заступљеност жена у укупном броју запослених у различитим нивоима образовања ако нам је последња статистика, настала као резултат истраживања СОС, показала да су проценти заступљености жена у укупном броју запослених показатељи крајности у предшколским установама (90% жена у укупном броју запослених) и високошколским установама (40% жена у укупном броју запослених).

Да ли нам ови подаци нешто говоре и шта?

Да ли се деци већ са првим корацима социјализације поручује да је искључиво „женска фигура“ та која је задужена за чување, негу и васпитно-образовни рад са децом предшколског узраста?

Да ли смо у предшколске установе пресликали поделу родних улога из наших породица, из нашег друштва?

Да ли нам драстичан пад процента заступљености жена у укупном броју запослених у високошколским установама говори то да је жена у неком тренутку била приморана да бира између породичних обавеза и даљег каријерног напретка, или је то посао „некако подеснији“ за мушкарце?

Да ли смо довољно разрадили механизме правне заштите жене као самохраног родитеља (јер жене

чине највећи број у овој категорији) на вишем правно-регулативном нивоу и на нивоу ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, ако смо чланом 38. ставом 2. дефинисали да ће се самохраним родитељем сматрати онај који сам врши родитељско право услед смрти другог родитеља, услед тога да је други родитељ непознат или је одлуком суда лишен родитељског права?

У каквом су положају самохрани родитељи, а најчешће су то жене, када други родитељ није умро и није непознат и није лишен вршења родитељског права, дакле жив је и познат, али не плаћа алиментацију?

Да ли можемо обезбедити бољу заштиту правних интереса жена које су током коришћења права на одсуство ради неге (и посебне неге) детета проглашене технолошким вишковима, од оне предвиђене чланом 38. ставом.1. тачком 1) ПКУ – да радни однос не може да јој престане без њене сагласности?

Да ли ћемо одржати потребну будност и спремност да реагујемо довољно снажно на „тестове издржљивости“ које нам често и сама држава приређује, а последњи такав био је 2015. са Законом о начину утврђивања максималног броја запослених у јавном сектору, где је фамозним чланом 20. било предвиђено, супротно Закону о раду и супротно Закону о пензијском и инвалидском осигурању а и супротно Уставу, да жена мора да напусти радно место са навршених 60 година и шест месеци старости, али не и мушкарац истих година, који у пензију одлази са навршених 65 година?

Куда су нестали принципи једнаког третмана запослених мушкараца и жена и принципи забране дискриминације (које је законодац морао да поштује) кад смо били доведени у ситуацију да Уставни суд одредбе члана 20. наведеног закона проглашава неуставним?

Какво нам је стање у колективима? Има ли дискриминације по основу полне – родне припадности? Има ли насиља, вербалног, невербалног...има ли притисака и успостављања односа моћи од послодавца према запосленој само зато што је жена, па се подразумева да притиску лакше подлеже него мушкарац?

Хоћемо ли о томе да размишљамо, говоримо? И не само то, још једно последње у низу свих ових питања је, хоћемо ли да померамо границе тренутног поимања професионалног статуса и положаја жене уопште у образовању и синдикату?

ДРАГАНА К. СТЕФАНОВИЋ

Из рада ETUCE

У Бриселу је од 2. до 4. априла одржано прво заседање Европског комитета синдиката образовања (ETUCE) после избора одржаних на Европској конференцији у Београду, почетком децембра прошле године. Србију у овом комитету у име свих чланица Интернационале образовања у нашој земљи представља Валентина Илић, председница СОС. Комитет броји 60 чланова, што је више него укупан број земаља окупљених у овој организацији (укључене су и земље из Азије – Таџикистан, Казахстан и Киргистан), јер велике синдикалне организације из неколико земаља имају по два представника.

Теме о којима се расправљало односиле су се на главна питања рада и деловања ETUCE у наредном периоду, солидарност са чланицама из већег броја земаља које предузимају акције на унапређењу положаја образовања и запослених у својим земљама, образовању миграната, наставку социјалног дијалога у образовању, утицају Европског семестра на положај образовања у земљама ЕУ и кандидатима за ЕУ. Усвојена је и коначна верзија свих докумената о којима се расправљало на Европској конференцији у Београду.

Остваривања права на образовање деце миграната и у транзитним земљама и земљама које су

њихова крајња дестинација је велика обавеза свих у образовању, а синдикати образовања су се укључили у сваку врсту подршке остваривању овог основног права, уз активирање наставника којих има међу мигрантима. Ова тема је и у садржају социјалног дијалога, који се поново активира на европском нивоу.

Посебно је посвећена пажња извештају о посети делегације ETUCE суђењу просветним радницима у Турској, а о најновијим догађајима известио је представник турског синдиката образовања „Egitim Sen“. Многе синдикалне организације су на протестима и другим скуповима изразиле солидарност са колегама које су изгубиле посао, могућност путовања, а велики број је оптужених у политичким процесима након прошлогодишњег покушаја државног удара у Турској.

Интернационала образовања после 25 година постојања предузима активности на преиспитивању структуре организације, демократских процеса под утицајем глобалних кретања, као и питања представљања и доношења одлука. Читав процес ће трајати ове и следеће године, како би се за наредни светски конгрес припремили предлози за унапређење рада ове највеће светске организације синдиката образовања. Представници синди-

ката образовања из земаља централне и источне Европе припремају заједнички предлог, како би се установио корективни фактор у процесу одлучивања – да гласачка снага не зависи само од износа чланарине, већ и од других фактора, јер би то допринело демократичности процеса одлучивања и могућем повећаном утицају великог броја малих синдиката. Такође, тражи се могућност изражавања регионалних специфичности, поготово у европској организацији, која је у значајној мери под утицајем доношења одлука Европске уније у политици образовања.

Б. В.

ETUCE комитет добио нову председницу

У Бриселу је 20-21. марта одржан састанак Европског комитета за једнакост (ETUCE Standing Committee for Equality), на којем је **Rossella Benedetti** изабрана за нову председницу. На овом скупу окупило се 60 представника синдикалних организација свих нивоа образовања, а представница нашег синдиката била је проф. др Марина Миленковић, председница Секције жена.

Дискутовано је о родној равноправности у образовању, проблемима који се односе на образовање миграната и избеглица, екстремизму и ксенофобији, борби против хомофобије и трансфобије у сектору образовања, прихватање различитости и борба про-

тив дискриминације **LGBT** популације. Радне групе су изнеле конкретне предлоге за решавање проблема, који се односе на мигранате и њихово укључивање у образовни процес.

Заменица генералног секретара Интернационале образовања (EI) **Haldis Holst**, се у излагању осврнула на образовање и положај жена у арапским земљама. Указала је на чињеницу да жене у овим регионима често имају висок степен образовања, али нису запослене због традиционалног става у тим земљама да жена треба да се бави само васпитањем деце и породичним обавезама.

Alexandra Cornea је презентovala активности и препоруке Комитета за једнакост усвојене у протекле три године. Посебна пажња је посвећена разматрању препорука и закључака усвојених на београдској Конференцији одржаној почетком децембра прошле године, а изнет је акциони план и активности Комитета за једнакост за наредне три године.

Учесници састанка су разговарали и о пројекту „**Safe at home safe at work**“ који се односи на мере превенције насиља над женама, како у оквиру породице, тако и на радном месту. Најављен је Конгрес жена света, који ће бити организован у Маракешу (Мароко), од 5. до 7. фебруара 2018. године.

М. МИЛЕНКОВИЋ

Међународна сарадња

Синдикати образовања транзитних земаља на окупу

Мигрантска криза

У Софији је крајем фебруара одржана Међународна конференција са темом која заокупља све присутне учеснике и земље из којих долазе: „Пут миграната – проблеми и решења за њихову интеграцију кроз образовне системе“. Учесници су били из европских земаља на транзитном путу миграната ка земљама западне Европе: Шпаније, Италије, Грчке, Македоније, Србије и Бугарске, уз учешће бившег Европског директора ETUCE Мартина Ремера и садашње директорке Сузан Флокен. Скуп је организовала Јанка Такева, доајен међу европским председницима синдиката образовања и као председница највећег бугарског синдиката образовања - Синдиката бугарских учитеља, уважен социјални партнер у својој земљи. Више од сто учесника конференције су у целодневном раду анализирали задатке и обавезе државе у збрињавању миграната и обезбеђивању услова за њихово образовање, али и обавезе чланова синдиката, наставника, директора и свих чинилаца који могу да допринесу решењу постојеће ситуације.

Високом нивоу скупа допринело је обраћање заменице председника Бугарске Илијане Јотове, министра образовања, омбудсмана за људска права, представника свих институција укључених у образовање миграната, као и истраживача који се дуго година баве проблемима миграната. Илијана Јотова је у обраћању истакла дуго шестогодишње трајање кризе која не јењава.

„Уместо управљања кризом, ми смо направили зидове, а реч инте-

грација је заборављена“, истакла је Јотова.

Крајем фебруара у Бугарској је регистровано 972 деце без пратње, а ургентно питање је њихово нестајање након регистрације – многи од њих постали су жртве трафикинга. По њеним речима неопходне су појачана брига о деци без пратње, њихово укључивање у школе и заштита какву имају целе породице. За све то потребни су квалификовани наставници за рад са мигрантима, учење језика, као и цивилизацијских и културних разноликости крајева из којих долазе мигранти, јер и они имају право на образовање.

У излагањима је истакнуто да је потребно запитати се, да ли је друштво заиста спремно да се суочи са изазовима мигрантске кризе? Потребно је много више информација, рад са медијима је веома важан, као и промоција позитивних примера. У излагањима се нашло и неколико примера о догађајима у Бугарској „који нису никад требали да се десе“, а који су показали отпор ставовништва према мигрантима и ксенофобију.

Министар образовања је истакао да је неопходна координирана акција, а навео је шта је бугарско министарство просвете обезбедило: отворена врата школа за свакога, вредновање претходног степена знања и превазилажење језичких баријера кроз посебне програме учења бугарског језика. Тренутно је у образовном систему 24 миграната у предшколским установама и 19 у школама, док је прошле школске године било 117 деце, од чега 70 у Софији. Без обзира што родитељи те деце не желе да остану у Бугарској, њима је омогућено образовање уз учење бугарског језика. Истакао је примере локалних заједница које су исказале симпатије за децу из Авганистана, Ирака, али и локалне заједнице са веома негативним ставом. Ту је и министар истакао значај и улогу медија да промовишу примере добре праксе, а осуде агресију и насиље према мигрантима. Омбудсман Маја Манолова је истакла колико је разноврсност скривено богатство и да треба учити како живети заједно, а уз то и знати историју других. Образовни системи треба да се адаптирају на новонасталу ситуацију, а најважније је водити рачуна о деци без

праатње, јер их злоупотребљавају трговци људима. Интеграција кроз образовни систем је могућа, уз укључивање препорука омбудсмана, поготово у односу на децу без пратње. И представници министарства просвете и европске организације синдиката су у својим обраћањима истакли образовање као основно људско право, али и значај питања миграната као важног и веома осетљивог у европским размерама, јер их је на стотине хиљада „изгубљено“ широм континента. И бугарски представници су истакли примере ксенофобије и популизма, али и став да нису оптимисти да ће мигранти са решеним статусом моћи да добију и посао, мада је неопходна интеграција одраслих миграната на тржиште рада.

Професор и истраживач миграција Татјана Дронзина је истакла глобалне податке о измештеним особама, којих је преко 60 милиона, са другим вредностима и начином живота. У Бугарској је више од 2.000 деце из Сирије од укупно 3,3 милиона који су напустили Сирију. У Бугарској није постојала стратегија о мигрантима, али они данас ту живе без страха. Професор Дронзина је истакла опасност од изолације странаца, радикализације, као и проблеме интеграције мањина и миграната у пракси, као и њихове интеграције у тржиште рада. То је у Бугарској проблем, јер није конкурентна као друге чланице ЕУ. Оно на чему ће инсистирати је добро образовање деце миграната, како би се добро уклопили и у друштва земаља које су им крајња дестинација, уколико наставе ка том циљу.

Директорка ETUCE Сузан Флокен је истакла значај борбе за образовање за све, која почиње анализом политике и заступањем за обезбеђивање квалитетног образовања уз развијање посебне стратегије за наставнике. Она је указала да у наредном периоду треба решавати: изазове за наставно особље, недостатак обучених наставника за рад са децом мигрантима, потребе за више наставног материјала, психолошку подршку и језичку разноврсност. Синдикати образовања треба да избегну популизам и замке недостатка инвестиција, краткорочних решења пред високим захтевима за наставнике. Начин на који син-

дикати образовања треба да се укључе у решавање тих питања је постављање те теме као садржаја социјалног дијалога, блиском сарадњом са локалним заједницама, заступањем за обезбеђивање више финансијске подршке, заступање образовања за све. На агенди синдиката образовања тема инклузије и интеграције миграната треба стално да буде присутна кроз све медије уз бољу информисаност и сарадњу са институцијама.

Занимљиве су биле и информације из земаља које се налазе на мигрантским рутама – из Шпаније, Италије, посебно Грчке. У свим земљама су деца миграната укључена у образовни систем, уводи се језик земље као обавезан предмет, али сви имају проблем са недостатком одговарајуће обучених наставника и средстава – и за наставнике и учбенике. У Италији су штампали приручнике за родитеље деце миграната о укључењу у образовни систем. У Румунији има само 1.000 избеглица, од којих је 98 деце, и имају проблем како да им приступе без знања о њиховом културном пореклу, те и ангажују наставнике добровољце. У Шпанији синдикат учествује у три пројекта за образовање деце миграната у школама, а боре се против говора мржње и исламофобије. У Бугарској агенција за мигран-

те сматра интеграцију миграната као ургентно питање и тражи како да процес интеграције буде што успешнији. У Грчкој је, без обзира што је Балканска рута затворена, на острвима више од 20.000 деце. У формално образовање је укључено министарство просвете, а у неформално невладине организације. Представници грчког синдиката ДОЕ су истакли страхове миграната при укључивању у образовање – ако крену у школу, мораће да остану у Грчкој, а они то не желе. Препреке су недостатак квалификованих наставника, недостатак школског простора и потреба да се наставници мигранти укључе као асистенти.

У Србији се деца мигранти, смештена у прихватне центре, укључују у образовни систем, припремају се програми учења српског језика, као и одговарајуће процедуре и правилници, док су разноврсни облици неформалног образовања већ развијени. Намера је да се програмима образовања омогући стицање одређених компетенција, које потом могу да се даље развијају у другим земљама у које мигранти намеравају да оду, кад то буде могуће. За оне који имају азилантски статус, обезбеђују се потребни услови интеграције у образовни систем.

Примери добре праксе из бугарских школа, поготово оних које

се налазе близу смештајних центара, указују на додатне активности наставника, сарадњу са невладиним сектором, превазилажење језичких баријера, али и на опасност да изгубе бугарску децу, јер по речима директорке школе „нису припремљени да прихвате другачију културу“.

Стручно образовање миграната још није развијено, али је потребно развијати стручне вештине миграната, након идентификовања претходних вештина и радити на стицању знања и вештина у припреми за тржиште рада.

Сви су посебно истакли као позитиван пример из Србије, која за сву децу без пратње обезбеђује старатеље, што је код свих велики проблем, јер се многа таква деца изгубе и с правом се страхује за њихову будућност.

У закључним разматрањима проф. Дронзина је истакла различита искуства из земаља на мигрантском путу и заједничку чињеницу да нема дискриминације у нашим земљама. Потребна је нова инспирација у међусобној комуникацији и размена информација и дефинисања европског система вредности иза којег ће стајати читав Европа, а у чијој су основи вредности грађанског друштва и образовања.

Б. ВИШНИЋ

Позив за партнерство у европском пројекту

„Европски секторски социјални партнери у образовању промовишу ефикасну интеграцију миграната и избеглица у образовање“

Пројектни предлог, који је припремио Европски комитет синдиката образовања (ETUCE), односи се на нову тему у оквиру секторског социјалног дијалога у образовању – интеграцију миграната и избеглица у образовање. Пројекат ће финансирати Европска комисија и **ETUCE**, а предвиђено је да у реализацији учествује више земаља: Кипар, Шпанија, Белгија, Словенија, Данска и Финска, а као земља кандидат за ЕУ позвана је Србија, односно Синдикат образовања Србије.

Основна намера пројекта је: наставак рада социјалних партнера у образовању и интеграцији избеглица и миграната у образовање и друштвено – економско окружење у земљама домаћинима и у

ЕУ, као и земљама кандидатима за ЕУ; да доприне се заједничком раду на подршци наставницима који раде са ученицима мигрантског порекла свих узраста и њиховој интеграцији у образовни систем; подршка образовним институцијама за успешну интеграцију ученика миграната, укључујући компетенције наставника, васпитача и руководства школа.

У многим земљама ЕУ већ су предузете мере на решавању специфичних потреба избеглица и миграната, а питања која су важна односе се на језик, психолошко саветовање и интеркултуралне компетенције. Посебно је важно укључити земље које су биле на првој линији масовног прилива избеглица од 2015. и које треба да се припреме на изазове интеграције.

Б. В.

Синдикално
Перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● Е-mail: obrazovanje@sindikats.rs ● Графичка припрема: ЖЕЉКО ХРЧЕК ● Штампана: СИГНЕТА – Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО ПЕРО : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно.

ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

Средња школа „Жикица Дамњановић“ и Смедеревској Паланци

Школа „Жикица Дамњановић“ је средња стручна школа са дугом традицијом у образовању младих за директно укључивање у рад, као и за наставак школовања.

још и техничари за заштиту животне средине, прехранбени техничари, а од прошле године и техничари за фармацеутску технологију.

Давне 1919. Школа се у документацији помиње године као занатско – трговинска, а 1946. је прерасла у „Школу ученика у привреди“. Од 1967. године постаје Школа за квалификоване раднике. Са увођењем усмереног образовања млади су се образовали за правно-биротехничку, угоститељско-туристичку и пољопривредна струку. Даљом трансформацијом образовања Установа прераста у средњу стручну „Хемијско-технолошку и прехранбenu школу“, а 2002. године придодато је здравство и социјална заштита за образовање медицинских и педијатријских сестара.

Ученици постижу запажене резултате на разним такмичењима из свих подручја рада. Поред такмичења, има и истакнутих ученика, који су били учесници разних пројеката Истраживачке станице – Петница.

Од 2011. године Установа се зове „Средња школа – Жикица Дамњановић“. У Школи се образују

У наредном период, фокус запослених у Школи је на задржавању и оправдању статуса школе „која се воли“ и која пружа неопходно образовање за запошљавање, али и за наставак школовања у високошколским установама.

Р. С. П.